

No. W12.23.00215/III

's-Gravenhage, 8 november 2023

Bij Kabinetsmissive van 20 juli 2023, no.2023001749, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen, in overeenstemming met de Minister voor Rechtsbescherming, bij de Afdeling advisering van de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt het voorstel van wet tot wijziging van enkele wetten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geldend voor Caribisch Nederland, met het oogmerk de rechten en verplichtingen van werkenden en ingezetenen in Caribisch Nederland te verduidelijken en te verbeteren (Wijzigingswet SZW-wetten BES 2024), met memorie van toelichting.

Het wetsvoorstel bestaat uit een aantal wijzigingen op het domein van het socialezekerheidsstelsel en de verlofregelgeving in Caribisch Nederland. Het doel hiervan is om onderdelen van dit stelsel en de verlofregelgeving naar een gelijkwaardiger niveau te brengen met Europees Nederland, om zo beter te kunnen voorzien in de bestaanszekerheid op de eilanden. Het voorstel is een tussenstap richting een gelijkwaardig voorzieningenniveau dat past binnen de context van Caribisch Nederland, zo blijkt uit de toelichting.

De Afdeling advisering van de Raad van State onderschrijft de voorgestelde aanpassingen en adviseert in de toelichting de beoogde vervolgstappen op te nemen en deze zo voortvarend mogelijk te concretiseren in samenwerking met de eilanden. In verband hiermee is aanpassing van de toelichting wenselijk.

a. *Achtergrond van het wetsvoorstel*

In 2018 heeft het kabinet, in reactie op het onderzoek van bureau Regioplan naar een ijkpunt voor het sociaal minimum in Caribisch Nederland, de wens uitgesproken om “te komen tot toekomstbestendige socialezekerheidswetgeving in Caribisch Nederland, die voorziet in een evenwichtig stelsel van aanspraken, rechten, plichten en inkomenswaarborgen, dat zowel is afgestemd op de specifieke situatie in Caribisch Nederland als op hedendaagse inzichten betreffende sociale zekerheid.”¹ Dit wetsvoorstel beoogt hieraan een bijdrage te leveren door het sociale zekerheidsstelsel en de verlofregelgeving in Caribisch Nederland op onderdelen meer te laten aansluiten op het niveau van Europees Nederland. Dit moet de bestaanszekerheid in Caribisch Nederland verbeteren.²

b. *Inhoud en context van het wetsvoorstel*

Het wetsvoorstel bestaat uit een aantal maatregelen op het domein van onder meer ziekte en arbeidsongeschiktheid, verlofregelingen, kinderbijslag en de ouderdomsverzekering. Over deze maatregelen zijn meermaals gesprekken gevoerd met de openbare lichamen en de Centraal Dialogen.³ Uit de consultatiereacties van de openbare lichamen kan worden afgeleid dat op hoofdlijnen steun bestaat voor dit voorstel. Tegelijkertijd wordt daarin ook aangedrongen op een voortvarende

¹ Kamerstukken II 2017/18, 34775-IV, nr. 45, p. 7.

² Memorie van Toelichting, hoofdstuk 1, ‘Doel wetsvoorstel’.

³ Kamerstukken II 2018/19, 35000-IV, nr. 61; Kamerstukken II, 2019/20, 35300-IV, nr. 68; Memorie van Toelichting, paragrafen 2.4, 9.5 en 9.6.

AAN DE KONING

beleidsinzet ten aanzien van het sociaal minimum, dat wordt gezien als belangrijke manier om de bestaanszekerheid van de inwoners te verbeteren.⁴

De toelichting vermeldt dat het kabinet zich bewust is van het belang om te werken aan bestaanszekerheid en daar ook zwaar op inzet.⁵ Erkend wordt dat voor een gelijkwaardig voorzieningenniveau meer nodig is dan dit wetsvoorstel.⁶ Volgens de toelichting vormt het voorstel wel een belangrijke aanvulling op de inspanningen van de regering om een sociaal minimum te realiseren. Daarbij wordt opgemerkt dat bestaanszekerheid breder is dan de verhouding tussen inkomsten en kosten. Ook de verbetering van randvoorwaarden, zoals passende verlofregelgeving, is van belang.⁷

c. Samenhang en perspectief

De Afdeling merkt op dat het voorzien in een evenwichtig socialezekerheidsstelsel veel inspanningen vergt. Het vraagt om een doordenking van de systematiek van sociale zekerheid met reflecties op duurzame inzetbaarheid, participatie en sociaaleconomische stabiliteit. Daarbij moet rekening worden gehouden met de specifieke (economische) context van Caribisch Nederland. Dit kan meebrengen dat in bepaalde gevallen aanvullend onderzoek nodig is om de invoering van nieuwe regelgeving nader te motiveren.⁸

Mede gelet op het absorptievermogen van Caribisch Nederland, begrijpt de Afdeling dat in dit voorstel gekozen is voor relatief beperkte aanpassingen. Wel is het wenselijk dat de toelichting inzicht biedt in de concrete vervolgstappen die gezet zullen worden om het socialezekerheidsstelsel in Caribisch Nederland verder te moderniseren.⁹ Het huidige stelsel berust nog grotendeels op overgezettede wetgeving van de Nederlandse Antillen, terwijl de commissie-Spies in 2015 al wees op het belang van normontwikkeling op het gebied van sociale zekerheid, mede in relatie tot armoedebestrijding.¹⁰

Daarnaast merkt de Afdeling op dat het van belang is dat de toelichting verduidelijkt hoe het voorstel zich verhoudt tot andere voornemens of voorstellen om de bestaanszekerheid in Caribisch Nederland te verbeteren. In dit verband is bijvoorbeeld

---

⁴ Reactie Bestuurscollege van het openbaar lichaam Sint Eustatius, brief d.d. 8 november 2022 betreffende reactie op ontwerp Wijzigingswet SZW-wetten CN 2023; Reactie Bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire, brief d.d. 2 september 2022 betreffende concept-Wijzigingswet SZW-wetten Caribisch Nederland 2023; Reactie Bestuurscollege van het openbaar lichaam Saba, brief d.d. 12 september 2022 betreffende consultatie wijzigingswet SZW wetten CN 2023; Reactie Centraal Dialoog Bonaire, brief d.d. 24 augustus 2022 betreffende reactie op consultatie wijziging SZW-wetgeving.

⁵ Memorie van Toelichting, paragraaf 9.5.2.

⁶ Memorie van Toelichting, hoofdstuk 1, 'Doel wetsvoorstel'.

⁷ Memorie van Toelichting, hoofdstuk 1, 'Context en achtergrond' en 'Doel wetsvoorstel'.

⁸ Zo kan nader onderzoek naar de wenselijke verhouding tussen loondoorbetaling door de werkgever en een uitkering (ziekengeld) bij arbeidsongeschiktheid in de rede liggen.

⁹ Zie bijvoorbeeld de onlangs aangekondigde verkenning naar de arbeidsrechtelijke verschillen tussen Caribisch Nederland en het Europese deel van Nederland (Kamerstukken II 2023/24, 36410-XV, nr. 2, bijlage 6).

¹⁰ 'Vijf jaar verbonden: Bonaire, Sint Eustatius, Saba en Europees Nederland', Rapport van de commissie evaluatie uitwerking van de nieuwe staatkundige structuur Caribisch Nederland (bijlage bij Kamerstukken II 2015/16, 34300-IV, nr. 23).

het onlangs door de Commissie sociaal minimum Caribisch Nederland uitgebrachte rapport 'Een waardig bestaan' relevant.¹¹

De Afdeling adviseert in de toelichting op het voorgaande in te gaan en op termijn (bijvoorbeeld in deel twee van het integrale wetgevingsoverzicht¹²) met de eilanden samen zo concreet mogelijke stappen te formuleren voor toekomstbestendige socialezekerheidswetgeving in Caribisch Nederland.

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft een opmerking bij het voorstel en adviseert daarmee rekening te houden voordat het voorstel bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal wordt ingediend.

De vice-president van de Raad van State,

---

¹¹ Kamerstukken II 2023/24, 36410-IV, nr. 7.

¹² Kamerstukken II, 2022/23, 36200-IV, nr. 63.